

KANCELARIA SENATU
BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, dnia 4 listopada 2004 r.

Opinia do ustawy
o zawodzie tłumacza przysięgłego

I. Uwagi ogólne.

Opiniowana ustawa została uchwalona, z przedłożenia rządowego, na 87 posiedzeniu Sejmu w dniu 22 października 2004 roku.

Jej celem jest uregulowanie statusu tłumaczy przysięgłych w akcie rangi ustawowej. W obowiązującym stanie prawnym zagadnienia te normuje rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 1987 roku w sprawie biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych. Na podstawie przytoczonego rozporządzenia tłumacze przysięgli mogą być powoływani jedynie na potrzeby organów sprawiedliwości i organów ścigania. Opiniowana ustawa zakłada, że będą oni świadczyć swoje usługi na rzecz całego społeczeństwa. Ponadto wyłącza ona stosowanie zawartych w niej przepisów do tłumaczy języka migowego oraz innych systemów komunikacji niebędących językami naturalnymi. W odniesieniu do tej grupy tłumaczy, jak wynika z uzasadnienia do projektu rządowego (druk sejmowy nr 2481), znajdą zastosowanie regulacje projektowanej ustawy o biegłych sądowych.

Opiniowany akt prawny zmienia także organ właściwy do nadawania uprawnień tłumaczom przysięgłym – przewiduje, że nie będą to sądy lecz Państwowa Komisja Egzaminacyjna, w skład której będą wchodziły osoby wyróżniające się wysokim poziomem wiedzy w zakresie języków obcych i technik tłumaczeniowych. Członkowie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej będą powoływani i odwoływani przez Ministra Sprawiedliwości na 4-letnią kadencję.

Zgodnie z opiniowanym aktem prawnym zawód tłumacza przysięgłego będą mogli wykonywać nie tylko obywatele polscy, ale także obywatele jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej lub, na zasadzie wzajemności, obywatele innego państwa. Warunkiem wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego jest spełnienie określonych ustawowo

wymogów, m.in. znajomość języka polskiego, pełna zdolność do czynności prawnych oraz złożenie z wynikiem pozytywnym egzaminu z umiejętności tłumaczenia z języka polskiego na język obcy i z języka obcego na język polski.

Nabycie uprawnień do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego będzie potwierdzone świadectwem wydanym przez Ministra Sprawiedliwości. Prawo do wykonywania zawodu będzie przysługiwało po złożeniu ślubowania i wpisaniu na listę tłumaczy przysięgłych prowadzoną przez Ministra Sprawiedliwości. Opiniowana ustawa określa zasady udostępniania listy tłumaczy – do dnia 31 stycznia każdego roku Minister będzie ją ogłaszał w swoim dzienniku urzędowym, udostępniał w Biuletynie Informacji Publicznej, a wojewodowie będą je przedkładać do powszechnego wglądu w miejscu do tego przeznaczonym, w siedzibie i godzinach pracy urzędu wojewódzkiego.

Jeden z rozdziałów opiniowanej ustawy jest poświęcony zagadnieniom odpowiedzialności zawodowej tłumaczy przysięgłych. Tłumacz przysięgły będzie podlegał odpowiedzialności zawodowej w przypadku niewypełniania albo nienależytego lub nierzetelnego wypełniania zadań lub obowiązków określonych w ustawie. Katalog kar zawiera upomnienie, nagane, zawieszenie prawa wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego na okres od 3 miesięcy do 1 roku oraz pozbawienie prawa wykonywania zawodu. Orzeczona kara zostanie odnotowana we wpisie tłumacza przysięgłego na listę. Postępowanie w sprawie odpowiedzialności zawodowej będzie przeprowadzane przez Komisję Odpowiedzialności Zawodowej, na wniosek Ministra Sprawiedliwości lub wojewody. Podmiot, który zlecił tłumaczenie będzie mógł się zwrócić do Ministra lub do wojewody o wystąpienie z wnioskiem o wszczęcie takiego postępowania. Postępowanie będzie się toczyć z udziałem osoby, w stosunku do której jest prowadzone.

Opiniowana ustawa zapewnia sądową kontrolę orzeczeń Komisji Odpowiedzialności Zawodowej poprzez wniesienie odwołania do sądu apelacyjnego, jaki jest właściwy ze względu na miejsce zamieszkania tłumacza.

Poza przedstawionymi powyżej, najistotniejszymi rozwiązaniami merytorycznymi, opiniowana ustawa zawiera także zmiany do obowiązujących aktów prawnych – dekretu z dnia 26 października 1950 roku o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym, ustawy z dnia 4 września 1997 roku o działach administracji rządowej oraz ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

II. Uwagi szczegółowe.

1. Należy zwrócić uwagę na zakres podmiotowy opiniowanej ustawy, który wynika z art. 2 ust. 1 pkt 1. Zgodnie z przytoczonym przepisem, tłumaczem przysięgłym może być osoba fizyczna, która ma obywatelstwo polskie albo obywatelstwo jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej lub, na zasadach wzajemności, obywatelstwo innego państwa. Przepis ten nie uwzględnia obywateli państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Norwegia, Islandia, Lichtenstein), które nie należą do Unii Europejskiej, oraz obywateli Konfederacji Szwajcarskiej. Obywatele tych państw na podstawie umów zawartych z Unią Europejską korzystają ze swobody przepływu osób. Jak wskazano w opinii Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej, dołączonej do druku sejmowego nr 3308, istnieje podstawa prawna do rozciągnięcia zakresu podmiotowego na obywateli tych państw. W odniesieniu do obywateli Norwegii, Islandii i Lichtensteinu jest to Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym z dnia 1 maja 1992 roku, a w odniesieniu do Szwajcarii – Umowa między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, oraz Konfederacją Szwajcarską, z drugiej strony, w sprawie swobodnego przepływu osób z dnia 21 czerwca 1999 roku.
2. Doprecyzowania wymaga przepis art. 28 poprzez wyraźne wskazanie, do jakiego zakresu spraw nieuregulowanych będą stosowane odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.
Propozycja poprawki:
 - w art. 28 po wyrazach "*W sprawach nieuregulowanych*" dodaje się wyrazy "*w niniejszej ustawie*".
3. Termin określony w art. 34 może mieć znaczenie dla osób, które zaczną wykonywać zawód tłumacza przysięgłego po wejściu ustawy w życie. Przepis art. 34 przewiduje bowiem, że Minister Sprawiedliwości powoła Państwową Komisję Egzaminacyjną w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Regulacja ta jest równoznaczna z tym, że do momentu powołania Komisji nie będą przeprowadzane egzaminy na tłumacza przysięgłego, a tym samym nowe osoby nie nabędą uprawnień do wykonywania tego zawodu.

